

Vihreät väittämät -direktiiviehdotus

Kiertotalouden sääntely nyt – osa I 26.9.2024

Taina Nikula

Ilmasto- ja ympäristönsuojeluosasto/ Kiertotalousyksikkö, YM

Kuluttajien vaikutusmahdollisuuksia vihreässä siirtymässä edistetään

Ehdotus vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviksi antaa kuluttajille mahdollisuuden tehdä tietoon perustuvia ostopäätöksiä ja näin edistää kestävämpää kulutusta

- kieltää yleiset ympäristöväittämät, kuten ”ympäristöystävällinen”, ”vihreä” ja ”ilmastoneutraali”.
- tulevaisuudessa sallitaan ainoastaan virallisiin sertifiointijärjestelmiin perustuvat tai rekisteröidyt tai viranomaisten vahvistamat kestävyysmerkit.
- kieltää tuotteiden hiilineutraalisuusväittämät sekä ilmastoväittämät, jotka perustuvat päästökompensaatioon.

Ehdotus tavaroiden korjaamista edistäviksi yhteisiksi säännöiksi (nk. right to repair)

- tavaroiden valmistaja korjaa kuluttajan pyynnöstä joko maksutta tai kohtuullista maksua vastaan tavarat (tuotteiden ekologista suunnittelua koskevan asetuksen piirissä olevat);

Ehdotus vihreiden väittämien direktiiviehdotukseksi

- tavoitteena on antaa kuluttajille ja eri toimijoille luotettavaa ja yhdenmukaista tietoa tuotteen tai palvelun ympäristöominaisuuksista sekä vähentää niin sanottua viherpesua.

Yli puolet vihreistä väittämistä epämääräisiä

EU:n markkinoilla **53 % vihreistä väittämistä on joko epämääräisiä, huonosti perusteltuja tai harhaanjohtavia.** Vihreistä väittämistä 40 % on perustelemattomia.

EU:ssa on **noin 230 ympäristömerkkiä.** Kuluttajat eivät tunnista eroa kolmannen osapuolen todentamien sertifiointijärjestelmien ja yritysten ns. oman sertifiointin välillä.

Ympäristömerkkijärjestelmissä lähes puolessa on puutteita läpinäkyvyydessä ja valvonnassa.

ympäristöystävällinen

hiilineutraali

päästötön

ympäristölle hellävarainen

ekoystävällinen

biohajoava

vastuullinen

ilmastoystävällinen

Tavoitteena viherpesun ja harhaanjohtavien ympäristöväittämien estäminen

- Direktiiviehdotuksen tavoitteena on antaa kuluttajille ja muille toimijoille luotettavaa ja yhdenmukaista tietoa tuotteen tai palvelun ympäristöominaisuuksista sekä vähentää viherpesua.
- Soveltamisalan ulkopuolelle suljettaisiin EU:n ympäristömerkki sekä ympäristöväittämät ja ympäristömerkit, joista säädetään voimassaolevassa EU:n lainsäädännössä.
 - ekosuunnitteludirektiivi, rakennustuoteasetus, luomutuoteasetus, energiamerkintä sekä asetusehdotus kestävien tuotteiden ekologisesta suunnittelusta.
- Direktiiviehdotus ei koske alle 10 työntekijän (mikro)yrityksiä ja yrityksiä, joiden liikevaihto on alle 2 milj. € .
- Annettaisiin perussopimuksen 114 artiklan nojalla.

Valmistelun aikataulu

- Komissio antoi ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi nimenomaisten ympäristöväitteiden perustelemisesta ja esittämisestä (vihreiden väittämien direktiivi) COM(2023) 166 final) 22.3.2023.
- ENVI- ja IMCO-valiokunnat äänestivät raportista 14.2.2024. Euroopan parlamentti hyväksyi kantansa 12.3.2024.
- Yleisnäkemyksdirektiiviehdotuksesta saavutettiin ympäristöneuvostossa 17.6.2024.
- Trilogit ?
- Jäsenmailla on 18-24 kuukautta aikaa toimeenpanna direktiivi kansallisesti. Mikroyrityksiin sovelletaan 42 kuukauden siirtymäaikaa?

Direktiiviehdotuksen pääsisältö

- Yritysten tulee perustaa ympäristöväitteensä **tieteelliseen näyttöön**. Väittämissä on otettava huomioon tuotteen koko elinkaari ja keskeiset ympäristövaikutukset (art 3);
- Väittämät tulisi **todentaa ennakkoon kolmannella osapuolella**, jotta yritys voi esittää niitä tuotteestaan, palvelustaan tai toiminnastaan. Todentajan tulee olla arviointilaitos, joka on akreditoitu asetuksen 765/ 2008 mukaisesti (art 11);
- Jatkossa **vain EU:n laajuiset, hyväksytyt ympäristömerkit olisivat sallittuja** ja ympäristömerkintäjärjestelmille olisi vähimmäisvaatimukset (art 8);
- Jäsenvaltioiden tulee nimetä **kansallinen toimivaltainen viranomainen** tai viranomaisia valvomaan direktiivin toimeenpanoa ja ympäristöväittämien käyttöä (art 13-15);
- Kuluttajat ja kansalaisjärjestöt voivat myös **valittaa harhaanjohtavista väittämistä** (art 16);
- Jäsenvaltion on säädettävä tehokkaista ja oikeasuhtaisista **sanktioista** (art 17).

Keskeiset neuvottelukysymykset

1(4)

Soveltamisala

- **Lääkinnälliset tuotteet ja laitteet** soveltamisalaan, tupakkateollisuuden toimijat eivät saisi tehdä vihreitä väitteitä omasta toiminnastaan, rahoituspalvelualan kestävyteen liittyvät tiedot suljettaisiin soveltamisalan ulkopuolelle. (EP)
- **Mikroyritykset** ehdotetaan sisällytettäväksi soveltamisalaan (Neuvosto)

Yksinkertaistettu menettely (Neuvosto)

- **Ennakkotodentamista ei tarvita**, jos tuotteen tai elinkeinonharjoittajan ympäristöominaisuus ylittää toisessa unionin säädöksessä vahvistetut vähimmäisvaatimukset, jos toiminnanharjoittaja on saanut ympäristömerkin tai väite perustuu CAP-asetuksen mukaisiin ympäristömerkintäjärjestelmiin. Lisäksi yksinkertaistettua menettelyä voidaan käyttää tietyntyyppisissä nimenomaisissa ympäristöväitteissä, jotka määritellään myöhemmin komission täytäntöönpanosäädöksissä.
- Yksinkertaistetussa menettelyssä toiminnanharjoittaja tekee omaehtoisen ilmoituksen täyttämällä erityiset tekniset asiakirjat (STD).

Keskeiset neuvottelukysymykset

2(4)

Vaatimuksia ilmasto- ja kompensatioväitteiden perustelemiseksi on täsmennetty (artikla 3.(1a))

- Ilmastoyksiköiden osalta tulee määritellä yksiköiden määrä, liittyvätkö ne päästövähennyksiin vai hiilinieluihin, ovatko ne osa isäntämaan kasvihuonekaasupäästöjen vähennystä, ovatko nielut pysyviä vai tilapäisiä sekä minkä järjestelmän puitteissa ne on sertifioitu.
- Esittäessään kompensatioväitteen toiminnanharjoittajan tulee osoittaa, että se on asettanut nollanettotavoitteen ja asettanut polun tavoitteen saavuttamiseksi. Lisäksi toiminnanharjoittajan on ilmoitettava mikä prosenttiosuus sen kasvihuonekaasupäästöistä katetaan ilmastoyksiköillä.

Keskeiset neuvottelukysymykset

3(4)

Nimenomaisten ympäristöväitteiden todentaminen

- Eksplisiittisten ympäristöväitteiden perustelemiseksi olisi käytettävä tieteellistä tietoa, joka perustuu riippumattomaan, vertaisarvioituun, laajalti tunnustettuun ...tieteelliseen näyttöön ja ottaa huomioon asiaankuuluvat unionin tai kansainväliset standardit. (EP)
- Ympäristöväitteiden todentamisen integriteetin, puolueettomuuden ja laadun varmistamiseksi komission olisi perustettava foorumi (consultation forum), jonka tehtävänä on antaa lausuntoja siitä, soveltuvatko nykyiset säännöt ja menetelmät tiettyjen ympäristöväitteiden perustelemiseen, ja sitä olisi kuultava tarkistuksen valmistelusta tai uusien delegeoitujen säädösten kehittämisestä. (EP)

Keskeiset neuvottelukysymykset

3(4)

Toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen ja koordinoitimekanismi (art 13)

- Kompromissiehdotuksessa ehdotetaan otettavaksi käyttöön sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmä (IMI) ja digitaalinen palveluväylän (SDG) käytöstä direktiivin täytäntöönpanon helpottamiseksi ja toimivaltaisten viranomaisten taakan vähentämiseksi. (Neuvosto)

Seuraamukset (art 17)

- Noudattamisen seuranta ja korjaavia toimenpiteitä (artikla 15), valitusten käsittelyä ja muutoksenhakua - ja vireillepano-oikeutta (artikla 16) sekä seuraamuksia (artikla 17) koskevien artiklojen osalta ehdotetaan muutoksia. (Neuvosto)

Kiitos!

Direktiiviehdotus linkissä

https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-directive-green-claims_en

taina.nikula@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

